

Η Πατριαρχική Απόδειξης επί τοις Χριστουγέννοις 2020 (Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και Νέας Ρώμης κ.κ. Βαρθολομαίος)

/ Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα,

Συμπορευόμενοι μέ τήν Παναγίαν Παρθένον, τήν ἐρχομένην «ἀποτεκεῖν ἀπορρήτως» τόν προαιώνιον Λόγον, καί ἀτενίζοντες τήν ἐτοιμαζομένην νά ὑποδεχθῇ τό Θεῖον Βρέφος Βηθλεέμ, ἰδοῦ ἐφθάσαμεν καί πάλιν τά Χριστούγεννα,

ἔμπλεοι αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης. Ἡ πορεία πρὸς τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου ἦτο ἐφέτος διαφορετικὴ ὡς πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς συνθήκας, λόγω τῆς σοβούσης πανδημίας. Καί ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ, ἡ συμμετοχὴ τῶν πιστῶν εἰς τὰς ἱεράς ἀκολουθίας, ἡ ποιμαντικὴ μέριμνα καὶ ἡ καλὴ μαρτυρία ἐν τῷ κόσμῳ, ὑπέστησαν τὰς συνεπείας τῶν ὑγειονομικῶν περιορισμῶν. Πάντα ταῦτα ὅμως δέν ἀφοροῦν εἰς τὴν ἐσωτάτην σχέσιν τοῦ χριστιανύμου λαοῦ μέ τὸν Χριστόν, εἰς τὴν πίστιν εἰς τὴν πρόνοιαν Αὐτοῦ καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τό «ἔν, οὗ ἔστι χρεία»[1].

Εἰς τὰς ἐκκοσμικευμένας κοινωνίας, τὰ Χριστούγεννα ἔχουν ἀποχρωματισθῆ, κατέστησαν ἡ ἑορτὴ τῆς ἐπιδεικτικῆς καταναλώσεως καὶ τῆς κοσμικότητος, χωρὶς ὑποψίαν ὅτι κατὰ τὴν ἀγίαν ταύτην ἡμέραν τιμῶμεν τό «ἀεὶ μυστήριον»[2] τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως. Ὁ χριστιανοπρεπὴς ἑορτασμός τῶν Χριστουγέννων ἀποτελεῖ σήμερον πρᾶξιν ἀντιστάσεως εἰς τὴν ἐκκοσμίκευσιν τῆς ζωῆς καὶ εἰς τὴν ἐξασθένησιν ἢ καὶ νέκρωσιν τῆς αἰσθήσεως διὰ τό μυστήριον.

Ἐν τῇ σαρκώσει τοῦ Λόγου ἀποκαλύπτεται τό περιεχόμενον, ἡ κατεύθυνσις καὶ ὁ σκοπός τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ὁ παντέλειος Θεός ὑπάρχει ὡς τέλειος ἄνθρωπος, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ὑπάρξωμεν «μέ τὸν τρόπον τοῦ Θεοῦ». «Ὁ Θεός γάρ ἐνηθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν»[3]. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι, κατὰ τὴν βαθυστόχαστον ἔκφρασιν τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, «θεός κεκελευσμένος»[4], «ζῶον θεούμενον»[5]. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑψίστη τιμὴ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἡ ὁποία ἀποδίδει εἰς τὴν ὑπαρξίν του ἀνυπέβλητον ἀξίαν. Ἐν Χριστῷ, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καλοῦνται εἰς τὴν σωτηρίαν. Ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδέ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδέ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γάρ ὑμεῖς εἶς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», θεολογεῖ θεοπνεύστεως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος[6]. Πρόκειται περὶ μιᾶς καθοριστικῆς ἀνατροπῆς εἰς τὸν χῶρον τῆς ἀνθρωπολογίας, εἰς τὴν ἱεράρχησιν τῶν ἀξιῶν, εἰς τὴν θεώρησιν τοῦ ἥθους. Ἐκτοτε, ὅστις θίγει τὸν ἄνθρωπον, στρέφεται κατὰ τοῦ Θεοῦ. «Οὐδέν γάρ ὅσον ἄνθρωπος ἱερόν, ᾧ καὶ φύσεως ἐκοινώνησεν ὁ Θεός»[7].

Χριστούγεννα εἶναι ὅλη ἡ θεανθρωπίνη ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποῖα ὁ Χριστός διηνεκῶς βιοῦται ὡς ὁ Ἦν, ὁ ὼν καὶ ὁ Ἐρχόμενος. Ὁ «ἐν ἀγκάλαις τῆς Μητρὸς» εἶναι ὁ «ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρὸς», τό παιδίον Ἰησοῦς εἶναι ὁ σταυρωθεὶς, ἀναστάς καὶ ἐν δόξῃ ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὁ δίκαιος κριτὴς καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης. Αὐτό τό ἀνέκφαντον μυστήριον δοξάζομεν ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, αὐτό διακονοῦμεν, διακονηθέντες καὶ διακονούμενοι συγχρόνως ὑπ' αὐτοῦ. Αὐτό διετύπωσε θεοπνεύστως, «ἐπομένη τοῖς Ἁγίοις Πατράσιν», ἡ ἐν Χαλκηδόνι Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Τό «δόγμα τῆς Χαλκηδόνας», τόν ὑπέρ λόγον καὶ ἔννοιαν τρόπον τῆς προσλήψεως τῆς σαρκὸς τοῦ κόσμου ὑπὸ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, «ψάλλει» διὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐκφραστικῆς, τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἱεροῦ χώρου, τοῦ ἐντυπωσιακοῦ τρούλλου, ὁ ὁποῖος ἀπεικονίζει τὴν τὰ πάντα συνέχουσαν θείαν φιλανθρωπίαν καὶ συνάπτει τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, διὰ τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ διακόσμου, διὰ τῆς μοναδικῆς θεολογικῆς γλώσσης τῆς ἐκπάγλου φωτοχυσίας, ὁ πανίερος ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐν τῇ Πόλει τῶν Πόλεων, τό καύχημα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τό κλέϊσμα τῆς οἰκουμένης.

Ἐν μέσῳ περιστάσεων καὶ θλίψεων πολλῶν, ἤχεϊ σήμερον ἡ λιγυρὰ φωνὴ τοῦ «ἀγγέλου Κυρίου», τοῦ «εὐαγγελιζομένου χαρὰν μεγάλην... παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος»[8]. Ἐορτάζομεν τὰ Χριστούγεννα, προσευχόμενοι διὰ τοὺς ἐν κινδύνους καὶ ἀσθενείαις ἀδελφούς ἡμῶν. Θαυμάζομεν τὴν αὐτοθυσίαν τῶν ἱατρῶν καὶ τῶν νοσηλευτῶν καὶ πάντων τῶν συμβαλλόντων εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς πανδημίας. Χαίρομεν διαπιστοῦντες, ὅτι ὁ ἀσθενῶν προσεγγίζεται ὑπ' αὐτῶν ὡς ἱερόν πρόσωπον καὶ

δέν μετατρέπεται εἰς ἀριθμόν, περιστατικόν, ἀντικείμενον, ἀπρόσωπον βιολογικὴν μονάδα. Ὡς ἐλέχθη προσφυστάτα, ἡ «λευκὴ μπλούζα» τῶν ἱατρῶν εἶναι «ἕνα ἄσπρο ράσο», ἐκφράζει τὴν παραίτησιν ἀπὸ τοῦ «ἔμόν» χάριν τοῦ ἀδελφοῦ, τὸ «ζητεῖν τὰ τοῦ ἐτέρου»[9], τὴν ὀλικὴν ἀφιέρωσιν εἰς τὸν πάσχοντα. Εἰς αὐτὸ τὸ «ἄσπρο ράσο» καὶ εἰς τὸ ράσον τοῦ κληρικοῦ, σύμβολον ἀμφοτέρωθεν θυσίας καὶ διακονικοῦ πνεύματος, ἡ ἔμπνευσις καὶ ἡ κινητήριος δύναμις εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε δῶρον τῆς θείας χάριτος, ποτέ ἀποκλειστικῶς ἰδικόν μας κατόρθωμα.

Ἡ ἐπικίνδυνος πανδημία ἐκλόνησε πολλὰ αὐτονόητα, ἀπεκάλυψε τὰ ὅρια τοῦ τιτανισμοῦ τοῦ συγχρόνου «ἀνθρωποθεοῦ» καὶ ἀνέδειξε τὴν δύναμιν τῆς ἀλληλεγγύης. Ὅμοῦ μὲ τὴν ἀδιαμφισβήτητον ἀλήθειαν, ὅτι ὁ κόσμος μας ἀποτελεῖ ἐνότητα, ὅτι τὰ προβλήματα μας εἶναι κοινά, καὶ ἡ λύσις των ἀπαιτεῖ σύμπραξιν καὶ συμπόρευσιν, ἀνεδείχθη ἐξόχως ἡ ἀξία τῆς προσωπικῆς συμβολῆς, τῆς ἀγάπης τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, ἡ ὁποία ὑπερβαίνει τὸ ἀνθρώπινον μέτρον. Ἡ Ἐκκλησία συμπαρίσταται ἐνεργῶς, ἔργῳ καὶ λόγῳ, πρὸς τοὺς ἐμπεριστάτους ἀδελφούς καὶ προσεύχεται διὰ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτῶν, τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν περίθαλψιν, διακηρύττουσα συγχρόνως, ὅτι ἡ θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς, ὡς προσωρινὴ νίκη ἐπὶ τοῦ θανάτου, παραπέμπει εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ὑπέρβασιν καὶ τελικὴν κατάργησιν αὐτοῦ.

Δυστυχῶς, ἡ ὑγειονομικὴ κρίσις δέν ἐπέτρεψε τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δράσεων, αἱ ὁποῖαι εἶχον προβλεφθῆ διὰ τὸ 2020, «ἔτος ποιμαντικοῦ ἀνακαινισμοῦ καὶ ὀφειλετικῆς μερίμνης διὰ τὴν νεολαίαν». Ἐλπίζομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἐπερχόμενον ἔτος θὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις τῶν προγραμματισθεισῶν ἐκδηλώσεων διὰ τὴν νέαν γενεάν. Γνωρίζομεν ἐκ πείρας ὅτι, ἐφ' ὅσον οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι προσεγγισθοῦν μὲ κατανόησιν καὶ ἀγάπην, ἀποκαλύπτουν τὰς δημιουργικὰς των δυνάμεις καὶ συμμετέχουν μὲ ἐνθουσιασμόν εἰς τὰ δρώμενα. Τελικῶς, ἡ νεότης εἶναι μία ἰδιαιτέρως «θρησκευτικὴ» περίοδος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, μὲ ὄνειρα, ὁράματα καὶ βαθείας ὑπαρξιακὰς ἀναζητήσεις, μὲ ζῶσαν τὴν ἐλπίδα ἐνός νέου κόσμου ἀδελφοσύνης. Αὐτὴν τὴν «καινὴν κτίσιν»[10], τοὺς «καινοὺς οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν ... ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ»[11], εὐαγγελίζεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, αὐτὴν εἰκονίζει ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τὰ Ἔσχατα.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί καὶ εὐλογημένα τέκνα,

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὁ ἄνθρωπος ἀνακαινοῦται ὅλος, δέν «βοηθεῖται» ἀπλῶς, ἀλλὰ «ἀληθεύει», βιώνει τὸν ἕνθεον προορισμόν του. Ὡς διεκήρυξεν ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδοξίας, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «ἕκαστος ἄνθρωπος ἀποτελεῖ μοναδικὴν ὄντοτητα, προωρισμένην εἰς προσωπικὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ»[12]. Ἔχομεν τὴν θεόδοτον βεβαιότητα, ὅτι ὁ παρῶν βίος δέν εἶναι

ολόκληρος ἡ ζωὴ μας, ὅτι τό κακόν καί αἱ ἀρνητικότητες δέν ἔχουν τόν τελευταῖον λόγον εἰς τήν ἱστορίαν. Ὁ Σωτήρ ἡμῶν δέν εἶναι ἕνας «ἀπό μηχανῆς Θεός», ὁ ὁποῖος παρεμβαίνει καί ἐξαφανίζει τά δεινά, ἐνῶ ταυτοχρόνως καταλύει τήν ἐλευθερίαν μας, ὡσάν αὕτη νά ἦτο «καταδίκη», ἐκ τῆς ὁποίας χρῆζομεν ἀπαλλαγῆς. Δι' ἡμᾶς τούς Χριστιανούς ἰσχύει τό ἀπαράμιλλον Πατερικόν: «Βουλομένων γάρ, οὐ τυραννουμένων τό τῆς σωτηρίας μυστήριον»[13]. Ἡ ἀλήθεια τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας δοκιμάζεται διά τοῦ Σταυροῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ὁδός πρὸς τήν Ἀνάστασιν.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, συνεορτάζοντες μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν θεαρέστῳ φρονήματι τά Χριστούγεννα καί τὰς λοιπὰς ἐορτάς τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου, εὐχόμεθα ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κέντρου τοῦ Φαναρίου, ὅπως ὁ συγκαταβάς τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων Σωτήρ χαρίζεται ὑμῖν ὑγιεῖαν, τήν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, προκοπὴν ἐν παντί ἔργῳ ἀγαθῷ, καί πᾶσαν ἄνωθεν εὐλογίαν, ἐν τῷ ἀνατέλλοντι νέῳ ἔτει καί ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς ὑμῶν. Γένοιτο!

Χριστούγεννα ,βκ'

**† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν**

[1] Πρβλ. Λουκ. ι', 42.

[2] Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Κεφάλαια διάφορα Θεολογικά καί Οἰκονομικά περὶ ἀρετῆς καί κακίας, ἑκατοντάς πρώτη, IB', PG 90, 1184.

[3] Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Περί ἐνανθρωπήσεως, 54.

[4] Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Εἰς τόν Μέγαν Βασίλειον Ἐπιτάφιος, PG 36, 560.

[5] Τοῦ αὐτοῦ, Λόγος ME', Εἰς τό Ἅγιον Πάσχα, PG 36, 632.

[6] Γαλ. γ', 28.

[7] Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ', PG 150, 649.

[8] Λουκ. β', 9-11.

[9] Α' Κορ. ι', 24.

[10] Β' Κορ. ε', 17.

[11] Β' Πέτρ. γ', 13.

[12] Έγκύκλιος, § 12.

[13] Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Εἰς τήν προσευχήν τοῦ Πάτερ ἡμῶν, ΡG 90, 880.